

2007. - 96 с.

5. Бьюзен Т. Суперпамять. - Мн.: ООО «Попурри», 2003. - 208с.

6. Бьюзи Т. Суперинтеллект. - Мн.: ООО «Попурри», 2005. - 400с.

7. Ветогова О.М. Психолого-педагогічна характеристика основних сучасних методичних підходів до навчання іноземних мов у школі// Педагогіка і психологія.- 2005.- №2.- С.89-97

8. Гриненко І.В. Евристичний метод як засіб організації творчої навчальної діяльності на факультеті іноземних мов // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць / Ред. кол. О.Г. Мороз, Н.В. Гузій (відповідальні редактори) та інші. - К.: НПУ, 2005. - Вип. 3 (13). - С. 126-130.

9. Гриненко І. Інноваційні прийоми та методи розвитку креативності при навчанні іноземних мов // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки. - 2005. - № 3. - С. 136-140.

10. Гриненко І.В. Технологія креативного багаторівневого кодування інформації та її застосування у навчанні студентів гуманітарного профілю // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. - 2006. - № 4.-С. 211-217.

11. Гриненко І.В. Педагогічні умови розвитку креативності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі фахової підготовки: Дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. В. Гнатюка. - Тернопіль, 2008 - 192 арк.

12. Кобець М. Упровадження методики індивідуального навчання іноземної мови// Рідна школа.- 2006.- №9.- С. 57-59.

13. Стіл Дж. Методична система "Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів": Підготовлено для проекту "Читання та письмо для розвитку критичного мислення": Посібник І-ІІ / Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. - К.: Міленіум. - 2002. - 76 с.

14. Столяренко О. Використання нетрадиційних методів комунікативного спілкування у навчанні англійської мови// Рідна школа.- 2006.- №5.- С. 47-49.

15. Школяр Н.В. Взаємодія викладача зі студентами при навчанні іноземній мові з використанням інтелект-карт // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук.- 2005.- С. 139-140.

UDC 37.018.43:004:316.77

Wojciechowska J.

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Polska
KOMUNIKACJA CODZIENNA POLSKICH NAUCZYCIELI EDUKACJI
ELEMENTARNEJ – KRÓTKI PRZEGLĄD KATEGORII TEMATYCZNYCH
NA PRZYKŁADZIE DYSKUSJI NA PORTALACH INTERNETOWYCH

Artykuł wskazuje na charakterystyczną indeksykalność we współczesnym dyskursie polskich nauczycieli edukacji elementarnej. Dokonano krótkiej analizy kategorii tematycznych na przykładzie codziennych rozmów, jakie toczą nauczyciele na internetowych portalach. Wskazano jednocześnie na istotę socjolektu wraz z zasobami wiedzy zespołu ludzi, których łączy zawodowa przynależność.

Słowa kluczowe: *edukacja elementarna, nauczyciel, komunikacja*

Współczesna rzeczywistość stawia przed człowiekiem bardzo dużo różnego

rodzaju wyzwań. Osiągnięcia cywilizacyjne pozwalają na wszechstronny rozwój człowieka, umożliwiają pokonywanie trudności jakie rodzą się w wyniku określonych zdarzeń¹⁸. Niezależnie od czasu historycznego okoliczności i charakteru wydarzeń istnieje wspólnota językowa jako grupa osób porozumiewających się jednym językiem¹⁹. Rodzaj wspólnoty językowej jest determinowany przez usytuowanie i status grupy w społecznej przestrzeni. Na tej podstawie Kwiryna Handke wyróżnia: narodową wspólnotę językową, która jest powszechna, trwała i najpełniej funkcjonalna. Ponadto w społecznej przestrzeni istnieją wspólnoty językowe o charakterze terytorialnym (w tym: regionalne, dialektalne, gwarowe, lokalne), a także społeczne (wśród nich wyróżniamy: środowiskowe, funkcjonalne: zawodowe, grupowe, socjalne)²⁰. Językowa wspólnota etniczna zależy od stabilizacji i trwałości samej grupy etnicznej.

Najwyższy stopień rozwoju charakteryzuje język ogólnonarodowy zwany literackim. Jest on realizowany w formie dwóch odmian: pisanej- jest kojarzona z językiem literackim, oraz mówionej- kojarzona z językiem potocznym/kolokwialnym, nazywana kulturalnym dialektem²¹.

Wspólnota językowa może być synonimem wspólnoty społecznej. Aleksander Wilkoń wyodrębnił wśród nich grupy: środowiskowe, socjalne, zawodowe²². Nauczyciele edukacji elementarnej stanowią zawodowy krąg, który, podobnie jak inne grupy zawodowe, posługuje się socjolektem. Socjolekt jest odmianą narodowego języka i wiąże się z istnieniem grupy społecznej scalonej dodatkowymi więzami²³. Charakterystyczna komunikacja pozwala na wyodrębnienie tej grupy językowej, podobnie jak w przypadku wszystkich pozostałych grup. Wybrane fragmenty komunikacyjnej rzeczywistości współczesnych nauczycieli edukacji elementarnej, która jest usytuowana w internecie jednoznacznie wskazują na indeksykność²⁴. Grupa nauczycieli to swojego rodzaju etnogrupa o tej samej przynależności społeczno-kulturalnej. Wiedza osób należących do zespołu odwołuje się do znaczeń i kontekstów sytuacyjnych z życia codziennego członków grupy²⁵. Konteksty i znaczenia układają się w kody/etnokody wspólne dla osób tworzących daną grupę poprzez udział każdej z nich w procesie socjalizacji²⁶.

Indeksykność codziennej komunikacji polskich nauczycieli edukacji elementarnej jest możliwa do wskazania w tematach podejmowanych dyskusji. Analiza materiału dostępnego w internecie na portalach dyskusyjnych pozwoliła na wskazanie kategorii tematycznych. Do najczęściej podejmowanych tematów należą:

Metodyka nauczania jest jednym z podstawowych tematów podejmowanych przez

¹⁸ Obecnie narzędzia do pracy zdalnej umożliwiają nauczanie online na każdym etapie edukacyjnym. Zagrożenie epidemiologiczne stworzyło nową rzeczywistość edukacyjną, która istnieje dzięki postępowi cyfryzacji i technologii

¹⁹ K. Handke, *Socjologia języka*, Warszawa 2008, s.64.

²⁰ Tamże, s.65.

²¹ Tamże, s.65.

²² A. Wilkoń, *Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny*, Katowice 1987.

²³ S. Grabias, *Środowiskowe i zawodowe odmiany języka – socjolekty*, w: *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin 2001, s. 235.

²⁴ Indeksykność to pojęcie z obszaru analizy etnometodologicznej. Jest podstawą teorii codziennej komunikacji, por. H. Retter, *Komunikacja codzienna w pedagogice*, przeł. M. Wojdak-Piątkowska, Gdańsk 2005, s. 35.

²⁵ Tamże, s. 36.

²⁶ Tamże.

nauczycieli edukacji elementarnej. Osoby uczestniczące w dyskusji chętnie wymieniają się swoim doświadczeniem praktycznym, podkreślając jednocześnie, że to wiedza bardzo potrzebna. Grupa zawodowa wspiera się wzajemnie w wymianie doświadczeń i spostrzeżeń:

A może polecilibyście jakieś książki z pomysłami na zajęcia początkującej koleżance? Kupiłam ostatnio "Scenariusze zajęć dla przedszkoli" z materiałami na każdą porę roku jak się kupuje pakiet, to jest taniej). Fajne, bo z kartami pracy i kolorowymi ilustracjami do pokazania dzieciom. Poradzicie coś jeszcze?²⁷

Edukacja europejska – to temat dyskusji dotyczącej nauczania dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z zakresu wiedzy o Europie. Nauczyciele wymieniają się dostępnymi linkami, które prowadzą do konkretnych materiałów stanowiących pomoc w nauczaniu we wskazanym obszarze:

"ABC Unii Europejskiej": szkolny turniej dla klas nauczania zintegrowanego /Barbara Żądło, Bożena Garstka // Wszystko dla Szkoły. - 2005, nr 2, s. 9-10

DNI europejskie w Szkole Podstawowej nr 1 w Lubusku / Agnieszka Olejnik //Biblioteka w Szkole. - 2005, nr 9, s. 15-18 DZIECI świata / Małgorzata Gąciarz // Życie Szkoły. - 2004, nr 5, s. 358-363

DZIEŃ Europy: propozycja konkursu w szkole podstawowej / Krystyna Hamera //Biblioteka w Szkole. - 2004, nr 6, s. 18

EDUKACJA europejska / Lilla Bohdanowicz // Życie Szkoły. - 2003, nr 1, s. 34²⁸

Pomoce dydaktyczne, w tym: bajki terapeutyczne; wiersze patriotyczne; kolorowanki do druku to również kategoria, która jest chętnie przedmiotem dyskusji:

Ja polecam książeczki z serii "Julka poznaje świat" Bardzo podobają się "moim" dzieciom, bo dotyczą spraw bliskich im na co dzień, napisane są przystępnym dla nich językiem. Bardzo mi się przydają w pracy - zakupiłam całą serię za własne pieniądze, podpisałam wyraźnie, żeby każdy kto pożycza, wiedział, do kogo należą...²⁹

Ja dodam, że warto wziąć udział w kursach internetowych z bajek terapeutycznych Przystępna cena, nie ruszasz się z domu i do tego sama regulujesz czas zaliczenia, a zaświadczenie dostajesz ważne do awansu. Fajna sprawa polecam: www.namedal.edu.pl. Pisałam do tego ośrodka doskonalenia nauczycieli, czy planują jeszcze jakieś szkolenia dla nauczycielek przedszkola - napisali, że w ciągu miesiąca będą następne kursy, super. pozdrawiam wszystkie stażystki³⁰

*A w tej naszej ojczyźnie
wiatr piosenkę nam gwizdże,
szumią kłosa i brzozy i sosny.
Lecz najmiłym w niej dźwiękiem
polska mowa brzmi pięknie,
słowa, które z tej ziemi wyrosły.
Na dzień dobry co rano,
Na wieczorne dobranoc
Są przy tobie dopóki nie uśniesz.
Niech śpiewają i płyną
Nad rodzinną krainą*

²⁷

²⁸ <https://forum.gazeta.pl/forum> (dostęp 04.11.2020)

²⁹ Tamże.

³⁰ Tamże.

*Niech w niej mieszka i spokój i uśmiech*³¹.

Koncepcje pracy z grupą stanowią temat wielu grup na portalu nauczycieli edukacji elementarnej:

*Jestem nauczycielem przedszkola, potrzebuję pilnie miesięcznych planów pracy do książki Plac zabaw- Wsip grupa sześciolatek. Byłabym bardzo wdzięczna jeśli ktoś zechciał się podzielić*³²

Scenariusze zajęć to również popularny temat:

*Nauczycielki często szukają inscenizacji do przedstawień na uroczystości przedszkolne, więc ja polecam książkę Beaty Barbary Jadach pt. "Cztery pory roku z teatrykiem u boku". Jest to zbiór około 30 inscenizacji na uroczystości przedszkolne wydane przez Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna w Warszawie*³³.

Jestem nauczycielem przedszkola, potrzebuję pilnie miesięcznych planów pracy do książki Plac zabaw- Wsip grupa sześciolatek. Byłabym bardzo wdzięczna jeśli ktoś zechciał się podzielić.

Wsparcie rozwoju dziecka, w tym: terapia logopedyczna stanowią temat rozmów:

*Polecam książkę Johnny Friedl „Zabawy, które uczą. Jak wspierać rozwój małego dziecka?”*³⁴

Satysfakcja zawodowa jest tematem, który wywołuje emocje. Treść wypowiedzi wskazuje na motywy przyjmowania określonych stanowisk.

*Od września tego roku pracuję w innym przedszkolu. Mam wiele energii i zapału do pracy. Realizuję wiele pomysłów...Tylko ,że mam świadomość, że pewnie znowu przyjdzie czas wypalenia i już się tego boję...*³⁵

*Z mojego punktu widzenia szybko się kończy ochota do pracy, gdy atmosfera jest byle jaka*³⁶.

*U mnie ta niechęć pojawiła się z powodów zdrowotnych, ciągle chorowałam , łapałam infekcje od dzieci...*³⁷

*dlatego ja właśnie żeby się „ubezpieczyć” na przyszłość będę szła na inne studia, kompletnie nie związane z tym zawodem który wykonuje. Mam szczęście bo mam też inna pasję, która w razie czego mnie uratuje. U Ciebie widać chyba syndrom wypalenia zawodowego... znajdź sobie jakieś hobby bo za rok nie będziesz miała na nic siły*³⁸.

Komunikacja codzienna polskich nauczycieli współcześnie przeniosła się z przedszkolnych sal i szkolnych klas do przestrzeni internetu, przez co zatacza szersze kręgi. Wydaje się, że wypowiadające swoje zdanie osoby starają się wypełnić cztery uniwersalne założenia Jurgena Habermasa: wyrażać się zrozumiale, dawać coś do zrozumienia, uczynić samego siebie zrozumiałym, wzajemnie się porozumiewać³⁹. Należy podkreślić że wypowiedzi pisemne nie spełniają często norm interpunkcyjnych i ortograficznych, jednak dostrzega się w nich dbałość o przekaz treści. Autorzy chętnie opisują konteksty sytuacyjne i przytaczają przykłady z własnej praktyki edukacyjnej. Internet stał się miejscem wsparcia, wymiany doświadczeń, a wskazane tematy stanowią popularne kategorie.

³¹ . Tamże

³² Tamże

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże.

³⁹ H. Retter, *Komunikacja codzienna w pedagogice*, s. 45.